

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
temporär ändring av lagen om statsandelar till kommunerna**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om statsandelar till kommunerna temporärt skall ändras så att ett per invånare uträknat belopp som motsvarar ökningen av de influtna inkomsterna för klientavgifter dras av från kommunernas allmänna statsandel för år 1993. Beloppet skall fastställas av statsrådet. Dessutom föreslås det att de ändringar i statsandelarna som ändringar av inkomsterna för klient- och elevavgifter medför inte skall beaktas för

1993 års del vid uträkningen av utjämningen under övergångsperioden för statsandelssystemet.

Lagförslaget ansluter sig till budgetpropositionen för 1993 och avses bli behandlad i samband med den.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft från ingången av år 1993 och att den skall gälla till utgången av 1993.

MOTIVERING

**1. Nuläget och de föreslagna
ändringarna**

Enligt 34 § lagen om statsandelar till kommunerna (688/92), som träder i kraft vid ingången av år 1993, är det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen 532 mk per invånare enligt kostnadsnivån 1989.

Statsrådet fastslog den 17 september 1992 beloppet av den allmänna statsandelen till kommunerna till 581 mk för år 1993. Då detta belopp fastslogs beaktades inte eventuella ändringar av de inkomster för avgifter som kommunerna har.

Ett sätt att balansera den offentliga ekonomin som föreslagits på flera håll är att effektivera avgiftspolitiken. Det är i så fall fråga om både statens och kommunernas ekonomi. Under den senaste tiden har målet varit att kommunerna skall ges större möjlighet att bestämma avgifternas storlek. Staten är likväl i sista hand ansvarig för att medborgarna behandlas jämligt och har jämlik tillgång till service. För detta måste staten ha en viss

möjlighet att påverka de kommunala serviceavgifternas verkningar på finansieringsansvaret. Det är också motiverat att denna möjlighet syns i kommunernas statsandelar.

Styrningen bör likväl ordnas så att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte ändras.

Enligt punkt 4.3 i statsrådets principbeslut den 14 oktober 1992 om åtgärder för förbättring av jämvikten inom den offentliga ekonomin skall den lagstiftning om statsandelar till kommunerna som träder i kraft från ingången av år 1993 ändras så att inkomsterna av avgifter kan dras av vid uträkningen av de kostnader som ligger till grund för statsandelarna, vilket innebär en återgång från bruttoprincipen till nettoprincipen.

Med hänvisning till det ovan sagda är det meningen att i 1993 års statsandelar för social- och hälsovård samt undervisningsverksamhet beakta kommunernas utvidgade möjligheter att effektivera sin avgiftspolitik. Det är meningen att avdraget skall göras kalkylmässigt i förhållande till kommunernas invånarantal och att

det skall genomföras i den omfattning som det nämnda principbeslutet avser.

I samband med statsandelsreformen överfördes uppgiftsbaserade statsandelar till den allmänna statsandelen. I och med ändringen av de uppgiftsbaserade statsandelarna ändras den allmänna statsandelen i förhållande till de överförda delarna. Därför bör i den allmänna statsandelen för 1993 beaktas de ändringar i de uppgiftsbaserade statsandelarna som beror på de influtna inkomsterna av avgifter.

De ekonomiska verkningarna av ändringen av statsandelssystemet utjämnas genom övergångsarrangemang. Utjämnningen baserar sig på uträkningar för åren 1988—1990. Med dessa bedöms de förskjutningar i statsandelarna som beror på ändringarna av de kommunvisa grunderna. En ökning av inkomsterna av avgifter år 1993 kan inte anses vara en sådan förändring i de kommunvisa grunderna som bör beaktas vid uträkningen av sådana kommunvisa avvikelser som beror på grunderna för bestämmande av statsandelarna.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslås det att en ny 36 § temporärt skall fogas till lagen om statsandelar till kommunerna. Förslaget innebär att statsrådet med stöd av 36 § 1 mom. kan fastställa ett belopp med vilket den allmänna statsandelen minskas på grund av den uppskattade ökningen av kommunernas inkomster för klientavgifter år 1993. I 2 mom. görs sättet att räkna ut utjämnningen enligt 15 § klarare för 1993 års del. Enligt momentet skall avdrag från statsandelarna på grund av en ökning av inkomsterna av klientavgifter år 1993 inte beaktas vid beräkningen av utjämnningen av den allmänna statsandelen under övergångsperioden.

2. Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid inrikesministeriet

som tjänsteuppdrag och det har behandlats i samband med förhandlingarna mellan staten och kommunerna om ett s.k. regleringsdokument.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionen innebär inte någon förändring av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Den allmänna statsandelen för 1993 uppskattas vara ca 8 mk mindre per invånare än om ökningen av inkomsterna av avgifter inte beaktades.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen har utarbetats så att den skall behandlas tillsammans med regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 5 och 6 §§ lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården och 45 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om vissa arrangemang i finansieringen av undervisnings- och kulturverksamheten år 1993. Avsikten är att lagen skall behandlas i samband med budgetpropositionen för 1993.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1993, och den skall gälla till den 31 december 1993.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om temporär ändring av lagen om statsandelar till kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lagen den 3 augusti 1992 om statsandelar till kommunerna (688/92) en ny
36 § som följer:

36 §

Beaktande av inkomster av klient- och elevavgifter i fråga om statsandelen för år 1993

Från en kommuns allmänna statsandel för år 1993, vilken bestäms enligt 8 §, avdras för varje kommuninvånare ett belopp som statsrådet fastställer med beaktande av den uppskattade ökningen av det sammanlagda beloppet av inkomster av klientavgifter.

De ändringar i statsandelen som ändringarna av inkomsterna av klient- och elevavgifter medför beaktas inte när utjämningen enligt 15 § beräknas för år 1993.

Denna lag träder i kraft den 199
och gäller till den 31 december 1993.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 6 november 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Inrikesminister *Mauri Pekkarinen*

